

ปรากฏการณ์ของแสง

LIGHT PHENOMENON

อรนิต วาศภูติ ดะห์ลัน

ORANIT VASABHUTI DAHLAN

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2550

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปรากฏการณ์ของแสง

LIGHT PHENOMENON

อรนิต วาศภูติ ตะห์ลัน

ORANIT VASABHUTI DAHLAN

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน...74487.....
วัน,เดือน,ปี...- 1 ต.ค. 2550

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ.2550

LIGHT PHENOMENON

ORANIT VASABHUTI DAHLAN

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF FINE ARTS PROGRAM IN VISUAL ARTS
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

2007

COPYRIGHT 2007

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT ' S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปรากฏการณ์ของแสง
นักศึกษา	นางอรนิต วาสุคติ คณะทันต
รหัสนักศึกษา	48062612
ปริญญา	ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	ทัศนศิลป์
พ.ศ.	2550
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รศ.สรรณรงค์ สิงห์เสนี

บทคัดย่อ

แสงเป็นพลังงานแรกที่ปรากฏอยู่ในธรรมชาติ ก่อให้เกิดชีวิตและสรรพสิ่งทั้งมวลในโลก แสงสร้างความเปลี่ยนแปลงทางชีวภาพและกายภาพต่อสภาพของดิน น้ำ อากาศ ฤดูกาล รวมถึงสภาพแวดล้อม แสงเป็นสิ่งที่ทำให้เราได้สัมผัสความจริง ได้ค้นหาและพบแรงบันดาลใจให้วิเคราะห์ทั้งแนวทางปรัชญา วิทยาศาสตร์ และศิลปะ มันเป็นปรากฏการณ์ที่มีอำนาจอันน่าหลงใหลเป็นแรงกระตุ้นในการสร้างสรรค์ นอกจากนี้แสงยังปรากฏตัวให้เราเห็นถึงความงามความจริงที่เป็นสัจจะเหมือนดังอารมณ์ที่ห่อหุ้มโลก ซึ่งมีทั้งด้านสว่างเมื่อมีแสงและด้านมืดเมื่อไร้แสง ความลงตัวของธรรมชาติที่มีพลังอันไร้ขอบเขตยังมีอิทธิพลเหนือจิตใจมนุษย์ นับเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ด้วยการสังเกตปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ ฤดูกาลมีอิทธิพลในเรื่องของกาลเวลาและแสงที่เชื่อมโยงระหว่างกัน แสงสะท้อน การตกกระทบของแสงบนพื้นผิวในลักษณะต่าง ๆ นั่นคือบริบทหนึ่งของแสงที่ทำให้เรามองสัมผัสเห็นสิ่งต่าง ๆ รอบกาย เข้าใจสัจจะแห่งความจริง สิ่งสำคัญสำหรับทัศนศิลป์คือการมองเห็นรูปภายนอกได้สะท้อนรูปภายในใจความปรารถนาในการแสดงออกเพื่อสื่อสาร การเปลี่ยนแปลงปรากฏการณ์ของแสง ด้วยความประทับใจที่มีอยู่ในจินตนา อารมณ์และความรู้สึกให้ค้นหาในการสร้างสรรค์ทางศิลปะด้วยรอยแปรองวิธีการอย่างอิสระให้ปรากฏเป็น เส้น สี น้ำหนัก พื้นผิว ด้วยสีที่สว่างสดใสและบรรยากาศสะท้อนรูปทรงของแสงที่รู้สึกอยู่ภายในจิตใจออกมาอย่างฉับพลันเพื่อแสดงให้เห็นถึงที่มาและอารมณ์ซึ่งประสานสัมพันธ์ทำงานร่วมกันด้วยกระบวนการทางจิตรกรรม แสดงการแปรเปลี่ยนของแสงในธรรมชาติที่มีต่อจิตใจสำนึกและจินตนาการสะท้อนแรงปรารถนาของการแสดงออกเป็นผลงานศิลปกรรม

Thesis Title	Light Phenomenon
Student	Mrs.Oranit Vasabhuti Dahlan
Student ID.	48062612
Degree	Master of Fine Arts
Program	Visual Arts
Year	2007
Thesis Advisor	Assoc. Prof. Sannarong Singhaseni

ABSTRACT

Light is the first energy emerging in nature. It makes lives and all creatures in the world and also undergoes a biological and physical transformation of soil, water, weather and environments. By it, we can touch the reality and get the inspiration leading to analytical Philosophy, Science and Art; especially the fascinating phenomena attracting one to create art. What's more is that light can appear to give beauty and truth as if an ornament covering the earth; it has bright sides when the light is coming and dark sides when the light is fading. With a good harmony of unlimited powerful nature, it has an influence upon people's minds to inspire their creations. When they notice weather's changing, seasons' influencing on time and light's linking each other, reflecting and falling down on various surfaces, it seems to them that light can help enable to see those things and understand those truth. For visual art, the most important are the images one perceives from outside can represent the imagination one communicates from inside. In this thesis, the artist expresses a deep feeling freely and expeditiously towards these various light phenomena through brush strokes to make lines, colors, tones and textures. The use of bright colors and imaginative light forms can depict a variety of atmosphere appeared in works of art.

กิตติกรรมประกาศ

ด้วยจิตคารวะแก่ผู้ที่ทิ้งร่องรอยแห่งแสงสว่างไว้เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้แก่การสร้างสรรค์ศาสตร์และศิลปะทั้งปวงบนพื้นพิภพ แต่สรรพสิ่งที่ถูกสร้างไว้เพื่อเป็นผู้ให้และเป็นแรงคล้อยของมวลมนุษย์ตราบนานริ้วครั้น ขอขอบพระคุณภาควิชาจิตรศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังที่ให้โอกาสได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ตามที่ตั้งปณิธานไว้ ทั้งนี้วิทยานิพนธ์ได้รับคำแนะนำจนได้รับความกระจ่างทางความคิดจาก ศ.ชวลิต นิมเสมอ และคำปรึกษาด้วยความกรุณาของ รศ.สรธรรมรงค์ สิงหนเสนี ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ กระทั่งศิลปะนิพนธ์สำเร็จลุล่วงด้วยดี ซึ่งคุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์นี้ ข้าพเจ้าขอมอบแด่บุพการี และศรัทธาที่ค้ำจุนการสร้างสรรคแก่ผู้ศึกษาศิลปะ

อรนิต วาสุภาติ คณะอักษรศาสตร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ.....	IV
สารบัญภาพ.....	VI
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญของการสร้างสรรค์.....	1
1.2 ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
1.3 ขอบเขตการสร้างสรรค์.....	2
1.3.1 เพื่อศึกษาค้นคว้าแนวทางการสร้างสรรค์.....	2
1.3.2 เพื่อศึกษาอิทธิพลที่ได้รับ.....	2
1.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการสร้างสรรค์.....	2
บทที่ 2 ที่มาของความคิดสร้างสรรค์.....	3
2.1 อิทธิพลทางปรัชญา.....	3
2.2 อิทธิพลทางวิทยาศาสตร์.....	4
2.3 อิทธิพลทางศิลปกรรม.....	8
2.4 แนวความคิดในการสร้างสรรค์.....	12
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการสร้างสรรค์.....	13
3.1 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	13
3.2 ข้อมูลจากภาพถ่าย.....	15
3.3 วิธีการสร้างสรรค์.....	16
บทที่ 4 การวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์.....	18
4.1 การวิเคราะห์ผลงานโดยรวม.....	18
4.2 การวิเคราะห์ทัศนธาตุ.....	18
4.2.1 สี.....	18
4.2.2 เส้น.....	19
4.2.3 จุด.....	20

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.2.4 น้ําหนัก.....	20
4.2.5 ลักษณะพื้นผิว.....	20
4.2.6 พื้นที่ว่าง.....	21
4.3 การวิเคราะห์เอกภาพในการสร้างสรรค์.....	21
4.3.1 การประสาน.....	22
4.3.2 การจัดแย้ง.....	22
4.3.3 การเปลี่ยนแปลงของที่ว่างหรือจังหวะ.....	22
4.3.4 การใช้ระนาบ.....	22
4.4 สรุปผลการวิเคราะห์.....	23
ผลงานวิทยานิพนธ์.....	25
บทที่ 5 สรุปผลการสร้างสรรค์และข้อเสนอแนะ.....	35
บรรณานุกรม.....	37
ประวัติผู้เขียน.....	38

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ลำแสงอาทิตย์ลอดผ่านทิวไม้.....	5
2.2 แสงผ่านไค้่น้ำ.....	5
2.3 แสงในวันที่มีหมอก.....	6
2.4 บรรยากาศของแสง.....	6
2.5 ท้องฟ้าเปลี่ยนสี.....	7
2.6 Henri Matisse.1910.....	8
2.7 สีในแสง.....	9
2.8 การใช้สีที่มีการเคลื่อนไหวของแสงอันเจิดจ้าของ Turner	9
2.9 การใช้ฝีแปรงรวดเร็วฉับพลันของ Turner.....	10
2.10 Joost Van Santen .1985. แสงสะท้อนบนผนัง.....	11
2.11 Joost Van Santen .1985. กล้องกำหนดค่าแสง.....	11
3.1 ตัวอย่างภาพบรรยากาศแสงในฤดูกาล.....	13
3.2 ตัวอย่างภาพแสงที่พาดผ่านและสะท้อน.....	14
3.3 การจัดองค์ประกอบสร้างจินตภาพใหม่.....	14
3.4 ตัวอย่างภาพเปรียบเทียบแสงสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน.....	15
3.5 ตัวอย่างภาพผลงานเปรียบเทียบแสงในธรรมชาติ	15
3.6 ตัวอย่างภาพผลงานเปรียบเทียบแสงในธรรมชาติ.....	16
3.7 ตัวอย่างภาพผลงานเปรียบเทียบแสงในธรรมชาติ.....	16
3.8 แสดงความสำคัญของการใช้คู่สี	17
4.1 แสดงการใช้สีเกิดจังหวะทิศทางที่แปรเปลี่ยน.....	19
4.2 แสดงการใช้เส้น.....	19
4.3 แสดงจุดเกิดจากรอยสลักสี ฝีแปรง รอยคราบสี.....	20
4.4 แสดงความสำคัญของบรรยากาศและคู่สี.....	20
4.5 แสดงลักษณะพื้นผิว	21
4.6 พื้นที่ว่างแสดงความเป็นเอกภาพ.....	21
4.7 การวางโครงสร้าง แบ่งพื้นที่เป็นสองส่วนอยู่เคียงกัน.....	22
4.8 การใช้ระนาบจัดวางภาพติดกัน2 ส่วน.....	23
4.9 ปรากฏการณ์ของแสง หมายเลข 1.....	26
4.10 ปรากฏการณ์ของแสง หมายเลข 2	27

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.11 ปรางค์การณัของแสง หมายเลข 3.....	28
4.12 ปรางค์การณัของแสง หมายเลข 4	29
4.13 ปรางค์การณัของแสง หมายเลข 5	30
4.14 ปรางค์การณัของแสง หมายเลข 6	31
4.15 ปรางค์การณัของแสง หมายเลข 7	32
4.16 ปรางค์การณัของแสง หมายเลข 8	33
4.17 ปรางค์การณัของแสง หมายเลข 9	34

บทที่ 1

บทนำ

ปรากฏการณ์ของแสงเป็นหัวข้อวิทยานิพนธ์ในการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาทัศนศิลป์ ประกอบด้วยผลงานศิลปะด้านจิตรกรรม จำนวน 9 ชิ้น และเอกสารการวิจัยผลงานศิลปะ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานโดยการใช้หลักทฤษฎี แนวความคิดจนถึงการแสดงออกทางศิลปะ

1.1 ความสำคัญของการสร้างสรรค์

เมื่อนุษย์รับรู้สัมผัสด้วยการมองเห็น เราเปิดดวงตาของเราและ สิ่งที่น่าเราดูโลกการมองเห็นคือแสงที่ทำให้เราเห็นทุกสิ่งทุกอย่างบนพื้นพิภพในธรรมชาติ ผู้คน สิ่งของ วัตถุต่าง ๆ ปรากฏเด่นชัดในสายตาของเรา เราได้มองเห็นความจริงของสรรพสิ่งทั้งมวล ความงดงาม ความน่าสะพรึงกลัว ซึ่งมีทั้งด้านมืดและสว่าง แสงทำให้รูปร่างสิ่งที่มองเห็นพราวเลื่อน ชัดเจน ตามการเปลี่ยนแปลงของแสง แสงที่พาดผ่านต้นไม้ ใบไม้ สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา เงามสะท้อนช่องจังหวะของแสงที่มีจากธรรมชาติ ตกกระทบบนพื้นนั้นได้สร้างมิติของรูปทรงที่มีการแปรเปลี่ยนตลอดเวลา ประคูดังมีชีวิตเคลื่อนไหว เป็นเสมือนรูปทรงที่มีได้ถูกกำหนดไว้ หากเกิดจากสัมพันธภาพระหว่างแสงที่ตกกระทบกับใบไม้ ดอกไม้ ต้นไม้ สภาพแวดล้อมที่ทาบบนพื้น บางครั้งแสงสะท้อนธรรมชาติเหล่านี้ผ่านกระจก โลหะ วัตถุ เกิดการแปรเปลี่ยนเป็นรูปทรงใหม่ รูปทรงที่เกิดขึ้นเคลื่อนไหวทับซ้อนบนพื้น มันเป็นมิติที่ไม่มีวันสิ้นสุดราวเท่าที่แสงยังปรากฏ รูปทรงอันบริสุทธิ์นี้เป็นแรงบันดาลใจสร้างจินตภาพที่ไร้ขีดจำกัดถึงแก่นของความจริง มันกลับไปสู่จิตวิญญาณความคิด ผันจินตนาการใหม่สู่รูปทรงอันบริสุทธิ์ของนามธรรม การนำเสนอสภาวะปรากฏการเปลี่ยนแปลงของแสงด้วยธาตุแห่งทัศนศิลป์ที่เป็นอิสระในการสร้างสรรค์ ดังนั้นแสงจึงเป็นสิ่งที่มากระตุ้นแรงบันดาลใจภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงของแสงในธรรมชาติที่มีต่ออารมณ์ความรู้สึกจิตสำนึก โดยสะท้อนแรงปรารถนาของการแสดงออกในทางจิตรกรรม ธรรมชาติได้แสดงธาตุแห่งความงาม เช่นเดียวกับความงามศิลปะประเภทจิตรกรรมเป็นภาษาภาพมีทั้งรูปธรรม และนามธรรมทั้งสองอย่างนี้อยู่บนเส้นทางสายเดียวกัน มีเส้นทางข้างหนึ่งเป็นรูปธรรมอีกข้างหนึ่งเป็นนามธรรม ระหว่างกลางจะเป็นกึ่งนามธรรม ศิลปินส่วนมากจะเดินไปมาบนเส้นทางสายนี้ เพื่อหาจุดหนึ่งที่เหมาะสมกับความจำเป็นในการแสดงออกเฉพาะตน (ชูลูด นิ่มเสมอ. 2531 : 311)

1.2 ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมที่สื่อถึงอารมณ์ ความรู้สึก จินตนาการ ด้วยการนำปรากฏการณ์ของแสงที่มีการเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงเวลาเกิดเป็นจังหวะของแสงและบรรยากาศในธรรมชาติ โดยการนำทัศนธาตุทางศิลปะเป็นสื่อในการแสดงออกเป็นผลงานศิลปกรรม และให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อการศึกษา ค้นคว้าแนวทางสร้างสรรค์งานศิลปกรรมอันเป็นแนวทางแก่นักเรียนนักศึกษาในการใช้ทัศนธาตุ และการพัฒนาการสร้างสรรค์ให้ขยายขอบเขตให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

1.3 ขอบเขตของการสร้างสรรค์

1.3.1 เพื่อศึกษาค้นคว้าแนวทางสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเฉพาะบุคคลปฏิบัติงานสร้างสรรค์ศิลปกรรมแบบจิตรกรรม 2 มิติ ด้วยกรรมวิธีทางจิตรกรรมสีอะคริลิกบนผ้าใบและการใช้ร่องรอยของวิธีการอย่างอิสระที่สื่อถึงอารมณ์ ความรู้สึก จินตนาการด้วยการเปลี่ยนแปลงผ่านทัศนธาตุทางศิลปะโดยมีลักษณะเป็นผลงานจิตรกรรมแบบนามธรรม

1.3.2 เพื่อศึกษาอิทธิพลที่ได้รับ

1. อิทธิพลทางปรัชญา
2. อิทธิพลทางวิทยาศาสตร์
3. อิทธิพลทางศิลปกรรม

1.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการสร้างสรรค์

ปรากฏการณ์ในธรรมชาติที่เห็นเป็นรูปธรรมสามารถถ่ายทอดออกมาตามแต่จินตนาการของผู้ค้นพบ สำหรับศิลปะการแสดงออกหมายถึงความจริงใจตรงใจ จริ่งกับสิ่งที่เกิดขึ้นภายในประสาทสัมผัสภายในได้ค้นหาถ่ายทอดสภาวะของจิตสำนึก ค้นพบจินตภาพที่เกิดขึ้นเป็นความบริสุทธิ์ใจในการแสดงออกเป็นภาษาภาพให้ตรงกับสิ่งที่มีอยู่ภายในใจมีความกลมกลืนกันระหว่างความคิดและบุคลิกภาพละลายทฤษฎีเข้าด้วยกันเป็นส่วนหนึ่งของสัญชาตญาณในการแสดงออก เสมือนเป็นหนึ่งเดียวกันที่การทำงานศิลปะนั้นเป็นบริบทของการถ่ายทอดองค์ความรู้และความเข้าใจที่มีประโยชน์อย่างมากในการศึกษาศิลปะ

บทที่ 2

ที่มาของความคิดสร้างสรรค์

ประกายแรกของแสง คือการเริ่มต้นของการมองเห็นสิ่งต่างๆ ทำให้มนุษย์ได้ค้นหา การสร้างงานจิตรกรรมในหัวข้อปรากฏการณ์ของแสง (Light Phenomenon) เป็นการสร้างสรรค์ที่นำสาระการปรากฏตัวของแสงในธรรมชาติที่มีความสัมพันธ์กับช่วงเวลา แสงสะท้อนที่ตกกระทบกับสิ่งต่างๆ สร้างสัมพันธ์ภาพให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นสัจธรรมที่แฝงเร้นในรูปของความงามเชื่อมโยงระหว่างโลกภายนอก และโลกภายในถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกเป็นจินตนาการโดยผ่านปัจจัยทางทัศนศิลป์ เพื่อตอบสนองต่อทัศนคติ ความเชื่อ ความคิดฝันต่อการแปรเปลี่ยนของแสงที่มีในสถานะปรากฏการณ์ต่างๆ จากประสบการณ์ข้าพเจ้ามองเห็นและตระหนักว่าสาระนั้นมิได้อยู่ที่รูปทรงภายนอกเท่านั้น แสงเป็นเสมือนสะพานเชื่อมต่อกาลเวลาซึ่งจะอยู่ในทุกสิ่ง ทั้งในมวลสารของสิ่งต่าง ๆ เมื่อเวลาผ่านเข้ามาบังเกิดการเปลี่ยนแปลง แม้แต่อากาศ น้ำ พื้นแผ่นดิน สถานะของแสงเป็นตัวแปรสร้างทั้งสมดุลและการแปรเปลี่ยนให้แก่โลก เช่นที่แสงเป็นจุดเริ่มต้นแห่งศิลปะ แสงเป็นสัญลักษณ์การแทนค่าของกาลเวลา การแปรเปลี่ยนของสรรพสิ่ง ควบคู่เกี่ยวกับการแปรเปลี่ยนของทัศนธาตุในงานทัศนศิลป์ แสงเป็นปัจจัยของการเปลี่ยนแปลงโดยไม่ต้องอาศัยรูปทรงเข้ามาเป็นสัญลักษณ์หรือนำเรื่องราวเหมือนจริงเข้ามาเกี่ยวข้อง สิ่งที่เป็นปรากฏการณ์ของแสงสื่อความเป็นไปที่สมดุลระหว่างรูปลักษณะประสบการณ์ภายนอกเชื่อมโยงสะท้อนภาพภายในจิตใจ แสดงออกปรากฏเป็นการสร้างสรรค์สะท้อนด้วยภาษาศิลปะอยู่ในผลงานจิตรกรรม

2.1 อิทธิพลทางปรัชญา

“จิตมาก่อนสิ่งทั้งปวง จิตเป็นใหญ่ ทุกสิ่งสำเร็จด้วยจิต” การกระทำของจิตคือใส่ใจเปรียบเทียบความรู้ในขณะนั้นกับความรู้ที่สะสมมาในอดีตทำให้มีการประสานกันของประสบการณ์ เรียกว่า “การคิดเชื่อมโยง” เกิดเป็นประสบการณ์รวบยอด หมายถึง ความสามารถในการคิดเชิงนามธรรม (พระญาณโพนิกเถร รจนา. 2536 : 18- 23) การปลดปล่อยจินตนาการของศิลปิน ทำให้เขาสามารถค้นหาสถานะความเป็นสากลจักรวาลภายในตัวเขาซึ่งซ่อนอยู่ภายใต้จิตสำนึกอย่างอิสระ

สาระที่แท้แห่งความงามนั้นจำกัดตนเองอยู่เพียงความสวยงามเท่านั้นหรือ ความงามก็มีอยู่ในทุกสิ่งด้วย ความงามนั้นปราศจากขอบเขตจำกัด ปราศจากรูปทรง ปราศจากข้อกำหนดของกาลเวลา และสถานที่ ความงามนั้นปราศจากการแบ่งแยกและปราศจากสัญลักษณ์ ดอกไม้แสนสวยดอกหนึ่งเป็นตัวแทนแห่งความงามเราอาจถือว่าเป็นวัตถุแห่งความงามที่แน่นอน เราอาจถือว่าความงามคือรูปทรงอันแน่นอนตายตัวของดอกไม้ หากมิได้อยู่ภายใต้รูปที่ปรากฏ มีบางสิ่งบางอย่างที่ลึกซึ้งซุกซ่อนอยู่ สิ่งนั้นอาจเรียกว่าเป็นสาระที่แท้ของความงาม สาระที่แท้ปราศจากรูปทรงแน่นอน

ปราศจากขอบเขตอันจำกัด สาระที่แท้ของความงามนั้นกำเนิดมาจากความว่างด้วยดอกไม้ประกอบด้วย เซลเนื้อเยื่อ คือวัตถุธาตุ ประกอบเป็นรูปทรงให้ปรากฏกลับกลายเป็นตัวสาระที่แท้แห่งความงาม (พจนานุกรมสันติ. 2521 : 355-359) ความงามเป็นภาษาทางศิลปะ โดยมีกระบวนการคิดของศิลปิน (มนุษย์) คือ กระบวนการใช้สมองเพื่อพัฒนามโนภาพใหม่ ๆ เกิดขึ้นในระบบรังสี โดยเลือกใช้ใช้ทัศนธาตุเป็นภาษาสื่อสารแทนมโนภาพที่เกิดขึ้นในสมอง (สวนิต วัฒนาภัก. 2526 : 114-115) ศิลปินเชื่อมโยงประสบการณ์ถ่ายทอดมโนภาพด้วยการกระทำ วิธีการนี้ศิลปินสามารถแสดงออกได้ด้วยกรอกล้ำเถียงในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะกรรม

2.2 อิทธิพลทางวิทยาศาสตร์

ความจริงเก่าแปลกมากที่คนทั่วไปมองคลื่นแสงไม่เห็น เรามองแสงเป็นสีขาว มองเห็นสีของรุ้งกินน้ำในท้องฟ้า นักวิทยาศาสตร์ที่ทำงานเงียบ ๆ ด้วยตัวเองสังเกตสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นและสามารถเห็นเหตุผลที่ทำให้เกิดขึ้น ซึ่งคนอื่นเห็นเป็นเรื่องธรรมดา แสง (Light) เป็นพลังงานรูปหนึ่งที่ไม่มีตัวตนแต่สามารถทำงานได้ และช่วยให้เรามองเห็นสิ่งต่างๆ ได้ แสงเป็นพลังงานรูปหนึ่งที่สามารถเปลี่ยนเป็นพลังงานรูปอื่นได้

2.2.1 แหล่งกำเนิดแสง เราสามารถจำแนกแหล่งกำเนิดแสงออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

1. แสงจากธรรมชาติ คือ แสงที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ดวงอาทิตย์ หิ้งห้อยฟ้าแลบ ดาวตก ฯลฯ
2. แสงที่มนุษย์สร้างขึ้น คือ แสงที่เกิดจากสิ่งประดิษฐ์ที่เป็นภูมิปัญญาของมนุษย์ ซึ่งประดิษฐ์ขึ้นมาเพื่อสนองความต้องการของมนุษย์เอง เช่น แสงจากหลอดไฟ ตะเกียง เทียนไข ไฟฉาย ฯลฯ

2.2.2 การเคลื่อนที่ของแสง

1. แสงเดินทางจากแหล่งกำเนิดทุกทิศทาง
2. แสงเคลื่อนที่เป็นเส้นตรง
3. แสงเคลื่อนที่ด้วยอัตราเร็วประมาณ 300,000 กิโลเมตร/วินาที สามารถเดินทางผ่านสุญญากาศ ใช้เวลาเพียง 8.50 นาที จากดวงอาทิตย์ถึงโลก

2.2.3 การเดินทางของแสง ในตอนเช้าคุณอาจเคยสังเกตเห็นลำแสงอาทิตย์ลอดผ่านช่องหน้าต่าง หรือลอดใบไม้เป็นแนวตรง ซึ่งถ้าสังเกตให้ดีเราจะเห็นฝุ่นละอองเล็ก ๆ จำนวนมหาศาล ล่องลอยอยู่ในอากาศ ฝุ่นละอองเล็ก ๆ เหล่านี้เองที่สะท้อนแสงออกมาทำให้เรามองเห็นลำแสงได้

ภาพที่ 2.1 ลำแสงอาทิตย์ลอดผ่านทิวไม้

2.2.4 ตัวกลางการเดินทางของแสง เราสามารถมองเห็นวัตถุได้เพราะแสงสะท้อนจากวัตถุสู่ตาของเราเมื่อเรามองผลส้ม แสงสว่างของดวงอาทิตย์จะส่องกระทบกับผลส้มแล้วสะท้อนสู่ตาของเรา ขณะที่แสงสะท้อนจากวัตถุมาสู่ตาเรานี้แสงจะผ่านอากาศหรือแสงเคลื่อนที่ผ่านสิ่งต่างๆ สิ่งที่อยู่ระหว่างดวงตาของเรา และแหล่งกำเนิดแสงเราเรียกว่าตัวกลางนี้แบ่งเป็น 3 ชนิด คือ

1. ตัวกลางโปร่งใส คือ ตัวกลางที่ยอมให้แสงผ่านได้หมด หรือเกือบหมดจะทำให้มองเห็นวัตถุข้างหน้าได้อย่างชัดเจน เช่น น้ำ กระจกใส อากาศ พลาสติกใส เป็นต้น

ภาพที่ 2.2 แสงผ่านใต้น้ำ

2. ตัวกลางโปร่งแสง คือ ตัวกลางที่ยอมให้แสงผ่านไปได้บ้าง เช่น กระจกฝ้า กระจกลาย กระจกลอกลาย น้ำขุ่น อากาศที่มีหมอก เป็นต้น

ภาพที่ 2.3 แสงในวันที่มีหมอก

3. ตัวกลางทึบแสง คือ ตัวกลางที่ไม่ยอมให้แสงผ่านได้เลย เมื่อนำไปกั้น แสงจะทำให้เกิดเงาชัดเจน เช่น ไม้ ใบไม้ แผ่นโลหะ กำแพง ผงทึบ กระจกเงา เป็นต้น

2.2.5 การสะท้อนของแสง ในวันที่อากาศสดใส แสงแดดแจ่มแจ้ง หลายคนอาจเคยสังเกตเห็นภาพของตัวเองในน้ำ เราทราบแล้วว่าน้ำเป็นตัวกลางโปร่งใสที่ยอมให้แสงผ่านไปมาได้ แล้วทำไมเราจึงเห็นเงาสะท้อนของวัตถุ เมื่อแสงส่องกระทบวัตถุใด ๆ ก็ตาม จะเกิดการสะท้อนของแสงที่พื้นผิวนั้น

ภาพที่ 2.4 บรรยากาศของแสง. ในวันที่อากาศสดใส

เช่นเดียวกับการกระดอนของลูกบอลเมื่อตกกระทบพื้นหรือผนังกำแพง ถ้าเราตบลูกบอลบนพื้นผิวเรียบ ลูกบอลจะกระดอนกลับมายังมือเราได้ แต่ถ้าเป็นพื้นผิวขรุขระลูกบอลจะกระดอนไปในทิศทางต่าง ๆ กัน เมื่อแสงส่องกระทบวัตถุที่มีผิวเรียบมันเงา เช่น น้ำสะอาด กระจกเงา แผ่นโลหะขัดมันจะสะท้อนแสงอย่างเป็นระเบียบ ทำให้เรามองเห็นภาพในวัตถุนั้นชัดเจน แต่ถ้าแสงส่องกระทบ

วัตถุที่มีผิวขรุขระ หยาบ เช่น ไม้ อัญมณี ผ้า กระดาษ จะสะท้อนอย่างไม่เป็นระเบียบทำให้เรามองไม่เห็นภาพในวัตถุนั้น (สำนักงานบัณฑิตแนะแนว : 2537 : 87-103)

เซอร์ ไอแซก นิวตัน (ค.ศ.1642-1727) เป็นผู้สังเกตเห็นสีที่เป็นแสงคือ Spectrum เป็นครั้งแรก เมื่อเอาแท่งแก้วรูปสามเหลี่ยม(Prism)วางรับลำแสงสีขาวที่ส่องเข้ามาในห้องมืดทางรูหน้าต่าง จาก Spectrum นี้เองที่ทำให้นิวตันเข้าใจถึงธรรมชาติของแสง และสามารถอธิบายการเกิดรุ้งขึ้นได้ รุ้งหรือรุ้งกินน้ำที่เราเห็นในท้องฟ้ามีอยู่ 7 สี คือ ม่วง คราม (ม่วงน้ำเงิน) น้ำเงิน เขียว เหลือง แสด (ส้ม) แดง เรียกว่า Spectrum เกิดขึ้นเมื่อลำแสงอาทิตย์ผ่านเข้าไปในเม็ดฝน และหักเหแยกเป็นสีต่างๆ ถ้านำแผ่นกระดาษแข็งตัดเป็นวงกลมแล้วแบ่งแผ่นวงกลมนี้ออกเป็นเส้นยัดจัดส่วนเท่าๆ กัน ทาสีต่างๆ ของ Spectrum ลงบนเส้นยัดต่างๆ หมุนแผ่นกระดาษกลมนี้เร็วๆ จะเห็นเป็นสีขาว แสดงให้เห็นว่า แสงสีขาวประกอบไปด้วยสีสเปกตรัม 7 สี (rmutphysics. 2007 : 5)

2.2.6 ท้องฟ้าเปลี่ยนสี เนื่องจากแสงแดดประกอบด้วยสี 7 สี ที่มีความยาวคลื่นไม่เท่ากัน เราจึงมองเห็นท้องฟ้าเป็นสีฟ้าในตอนกลางวันและเห็นสีแดงเมื่อดวงอาทิตย์ใกล้จะลับขอบฟ้า

ภาพที่ 2.5 ท้องฟ้าเปลี่ยนสี. เมื่อดวงอาทิตย์ใกล้จะลับขอบฟ้า

ที่เป็นเช่นนี้เพราะเมื่อแสงอาทิตย์ส่องผ่านบรรยากาศของโลกจะกระทบกับแก๊สและฝุ่นละอองเล็ก ๆ ทำให้เกิดการกระเจิงของสีต่าง ๆ ในเวลากลางวันดวงอาทิตย์อยู่ใกล้โลกแสงสีฟ้ามีการกระเจิงมากที่สุด และจะกระจัดกระจายเต็มท้องฟ้าทำให้ท้องฟ้าเป็นสีฟ้าชัดเจนมากกว่าสีอื่น ส่วนในเวลาเย็นดวงอาทิตย์อยู่ไกลจากโลกออกไป จึงมีเฉพาะแสงสีแดงที่มีความยาวคลื่นมากที่สุดเดินทางมาถึงเราทำให้เห็นท้องฟ้าเป็นสีแดง

2.2.7 สีเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่นำมหัสจรรย์สีมีอยู่ในแสงแดด เป็นคลื่นแสงปรากฏให้เห็น เมื่อแสงแดดส่องผ่านละอองน้ำในอากาศและเกิดการหักเหทอเป็นสีรุ้ง สีรุ้งที่เห็นในท้องฟ้ามี 7 สี คือ ม่วง ม่วงน้ำเงิน น้ำเงิน เขียว เหลือง แสด แดง

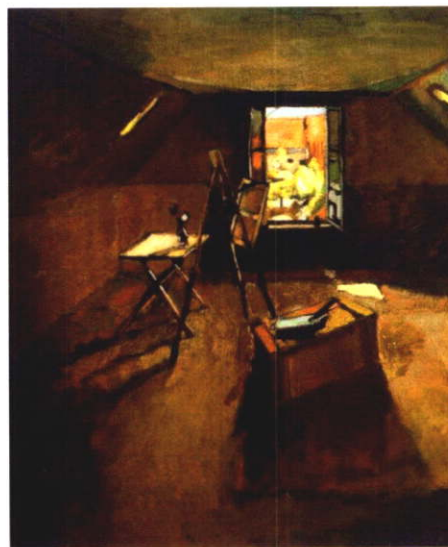
ในแสงนั้นมีสีต่าง ๆ รวมกันอยู่แล้วทุกสี แต่ได้ผสมกันอย่างสมดุลจนกลายเป็นสีขาวใส เมื่อแสงกระทบวัตถุที่มีสี วัตถุนั้นจะดูดสีทั้งหมดของแสงไว้ แล้วสะท้อนสีที่เหมือนกับตัววัตถุเองออกมา เราจึงเห็นสีของวัตถุนั้น ยกตัวอย่างเช่น แสงส่องมาลูกโป่งสีแดง สีแดงของลูกโป่งจะตอบรับกับสีแดงในแสง แล้วสะท้อนสีแดงนั้นเข้าสู่ตาของเรา วัตถุสีขาวจะสะท้อนสีออกมาทุกสี ส่วนวัตถุสีดำจะไม่สะท้อนสีใดเลย (ชลูก นิมเสมอ. 2531 : 54-56)

สีมีอยู่ 2 ชนิด คือสีที่เป็นแสง (Spectrum) ได้แก่ สีที่เกิดขึ้นจากการหักเหของแสงกับสีที่เป็นวัตถุ (Pigment) ได้แก่ สีที่มีอยู่ในวัตถุธรรมชาติทั่วไป เช่น พืช สัตว์ แร่ธาตุ ฯลฯ

2.3 อิทธิพลทางศิลปกรรม

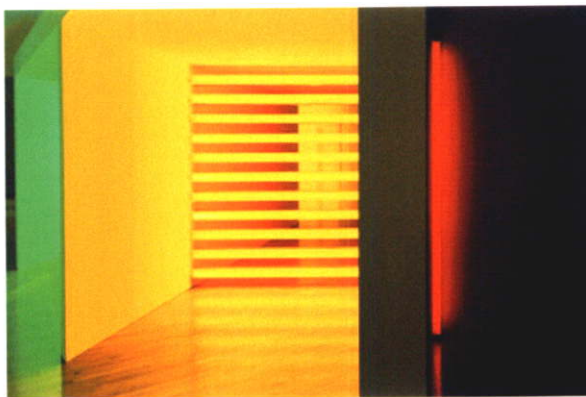
ศิลปะ คือ การสร้างสรรค์ไม่ใช่การลอกเลียนแบบ ไม่ว่าสิ่งที่ลอกเลียนนั้นจะเป็นธรรมชาติ ความคิดของผู้คน การสร้างสรรค์สิ่งใหม่เกิดขึ้นในโลกงานศิลปะนามธรรม ก็คือ การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ล้วน ๆ โดยไม่ต้องอาศัยรูปทรงที่มีความหมายเป็นสัญลักษณ์จากธรรมชาติ

จินตนาการเป็นต้นกำเนิดของความคิด อารมณ์ ความรู้สึกทางศิลปะเกิดขึ้นจากภายในเห็นแจ้ง โดยสัญชาตญาณอยู่นอกเหนือเหตุผลธรรมดา เมื่อพัฒนาขั้นสุดท้ายแล้วจะต้องแสดงออกอย่างตรงใจ ผลงานศิลปะสื่อความหมายกับผู้ดูได้จากพลังของงานที่แฝงอยู่ภายใน ความบริสุทธิ์ใจทัศนคติ ศรัทธา แรงใจ เป็นฐานอันสำคัญของการสร้างสรรค์สร้างสัมพันธ์ภาพ การแสดงออกให้มีเอกภาพ

ภาพที่ 2.6 Henri Matisse.1910. ศิลปินได้รับแรงบันดาลใจถ่ายทอดแสงและบรรยากาศ

ศิลปินที่ทำงานเรื่องแสงต่างได้รับแรงบันดาลใจจากธรรมชาติทั้งสิ้น ซึ่งถ่ายทอดแสงและบรรยากาศที่ประทับใจบนผืนผ้าใบ โดยใช้สีและฝีแปรงในการแสดงออกศิลปินในยุคใหม่ก็เช่นกัน ต่างได้รับแรงบันดาลใจจากธรรมชาติ ค้นพบสีในแสงซึ่งเป็นมิติทางวิทยาการถือเป็นการปฏิวัติยุคใหม่ทางด้านวิทยาศาสตร์

ภาพที่ 2.7 สีในแสง. การแสดงออกศิลปินในยุคใหม่. Dan Flavin. 1990

การเข้าถึงสภาวะของธรรมชาติกระทั่งสร้างเอกภาพทางความคิดเป็นประกายการค้นหายุทธวิธีใหม่แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ โดยความคิดที่เกิดขึ้นในการสร้างสรรค์นั้นขึ้นอยู่กับทักษะประสบการณ์ อารมณ์ ตรรกศาสตร์อันเป็นพื้นฐานของปัจเจกชน

ภาพที่ 2.8 การใช้สีที่มีการเคลื่อนไหวของแสงอันเจิดจ้าของ Turner

J.M.W. Turner 1775-1851 จิตรกรเขียนภาพทิวทัศน์ที่มีชื่อเสียงที่สุดของอังกฤษในยุคโรแมนติก จนเป็นที่รู้จักดีว่าเป็น “จิตรกรแห่งแสง” ในสมัยนั้นโดยปกติวิธีการทางจิตรกรรมของ เขาไม่ถูกเปิดเผยต่อสาธารณะ หลังจากนั้นก็มีศิลปินรุ่นหลังที่ติดตามผลงานจนพบบันทึกเรื่องราววิธีการใหม่ ๆ ในจิตรกรรมของ Turner ได้พบความงดงามที่ซ่อนอยู่ในขั้นตอนกระบวนการรวมทั้งเนื้อหาที่มี

ร่องรอยอยู่ในบันทึกเพียงเล็กน้อย ระยะเวลา Turner เริ่มการทำงานสีน้ำร่างภาพด้วยดินสอเก็บรายละเอียดของสถาปัตยกรรม แม้กระทั่งสิ่งที่เล็กมาก ๆ ในที่สุดการเก็บรายละเอียดด้วยปากกาและดินสอค่อย ๆ ลดลง ต่อมาเขาเรียนรู้ เทคนิคสีน้ำมัน สีฝุ่น ด้วยการเฝ้าสังเกต ความเปลี่ยนแปลงของแสงบรรยากาศแสงของสีในท้องทะเล

ภาพที่ 2.9 การใช้ฝีแปรงรวดเร็วจับพลันของ Turner

Turner ึ่งรายละเอียดใช้ความรวดเร็วจับพลันของฝีแปรง การใช้ฝีแปรงแห้ง ๆ หรือการใช้สีที่มีการเคลื่อนไหวของแสงอันเจิดจ้า ด้วยเทคนิคกระบวนการที่ไม่ถูกกำหนดขึ้นอย่างตายตัว เขาบอกว่า “พลังของสีปรากฏความมั่นใจนั้นผลลัพธ์ที่ตามมา” ผลงานระยะหลังของเขามีความก้าวหน้าด้านเทคนิคใหม่ กล้ามองข้ามการใช้องค์ประกอบด้วยการใช้ฝีแปรงที่รวดเร็วอย่างไต่ร่องและมั่นใจ ดูว่าการวางแผนเสร็จสมบูรณ์ในผลงานจิตรกรรมของเขา ประกายสดใส แสงสว่างภายใต้สีของท้องทะเล สะท้อนเป็นหนึ่งเดียวกับสีอื่น ในงานของ Turner เป็นการแสดงพลังการต่อสู้กันของคู่สีที่ผสมกันเป็นแสงด้วยเหตุนี้ความก้าวหน้าของ Turner ในการนำเทคนิคใหม่มาใช้ในยุคนี้เรียกว่า Simultaneous Contrast การตัดกันพร้อมกันคือ การนำคู่สีตรงข้ามมาใช้ร่วมกัน Turner จึงอยู่ในสถานะผู้นำการทดลองศาสตร์แห่งสีที่เป็นพลังของปรากฏการณ์ทางธรรมชาติมาใช้เพื่อตอบสนองแสดงอารมณ์ที่เป็นธรรมชาติอย่างชัดเจนมันเป็นความรู้สึกที่เขาจับต้องได้ (J.M.W.Turner.org. 2007)

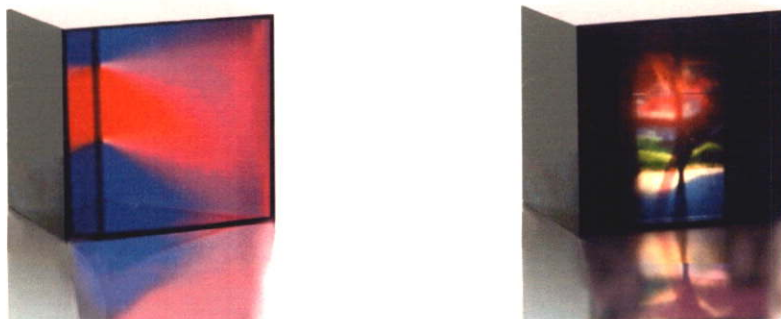
ศิลปินชาวต่างชาติหลายคนในอดีตได้สร้างสรรค์ผลงานอย่างกล้าหาญ ในการใช้สีให้เกิดพลังงานสูงสุด โดยการจับเคลื่อนความเป็นบรรยากาศของแสงได้อย่างแจ่มชัดอย่างเช่น เรมбранด์ท์ (Rembrandt) เวอร์เมียร์ (Vermeer) ฟรานส์ ฮัลส์ (Frans Hals) ศิลปินเหล่านี้ได้มุ่งเน้นเรื่องราวบรรยากาศของแสง จนเป็นเนื้อหาสาระสำคัญในการแสดงออกได้อย่างงดงาม ทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนทำงานศิลปะรุ่นหลัง ๆ เพื่อนำไปเป็นต้นแบบทางความคิดดังเช่น Joost Van Santen ศิลปินชาวดัชต์ผู้รังสรรค์งานโดยยึดแบบอย่างความคิดความรู้สึกประทับใจเกี่ยวกับบรรยากาศของแสง

จนได้รับการยอมรับในฐานะศิลปินรุ่นใหม่ด้วยเทคนิคที่นำมาสื่อสารให้เห็นสาระของแสงได้อย่างงดงามแปลกตา เขากล่าวว่า “แสงยังนำหลงใหลที่จะเรียนรู้”

ภาพที่ 2.10 Joost Van Santen .1985. แสงสะท้อนบนผนัง. (Wall of light)

ปี 1985 ผลงานภาพสะท้อนบนผนัง (Wall of light) จากกระจกฝ้า ที่ทอดยาวไปตามแนวทางเดิน ภายในตัวอาคารของตึกเอ็มเมเน ในกรุงอัมสเตอร์ดัมตัวอย่างหนึ่งในหลายผลงานที่เขาเรียกว่า การจัดวางแสง (Light installation) ที่สามารถเปลี่ยนแปลงไปตามเวลาที่ดวงอาทิตย์เคลื่อนผ่าน ซึ่งมันเกิดจากการทำงานของแสงธรรมชาติ ที่สะท้อน ลงบนแผ่นวัสดุสะท้อนแสงสีน้ำ จากกระจกฝ้าเงิน และแดง ที่เขาแขวนเป็นจังหวะไว้ภายนอกระหว่างช่องว่างของตัวอาคารเทคนิคการสะท้อนแสงลักษณะนี้เขาได้ทดลองทำมาตั้งแต่ปี 1975 มีชื่อผลงานว่า กล่องกำหนดค่าแสง (Light Modules)

ภาพที่ 2.11 Joost Van Santen .1985. กล่องกำหนดค่าแสง. (Light Modules)

ซึ่งเป็นเทคนิคที่เขาใช้อย่างได้ผลกับงานที่เขาออกแบบ เห็นได้ว่า ความใฝ่รู้มีส่วนช่วยให้ศิลปินมีเสรีที่จะแสดงออกตามแต่ที่ตนพอใจ ความเป็นสมัยใหม่ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับที่ว่างงานนั้นเหมือนจริง หรือนามธรรม(ลัทธิของศิลปะ) หรือมีความคิดที่แปลกใหม่แค่ขึ้นอยู่กับว่า ศิลปินผู้นั้นได้ถ่ายทอดโลกทัศน์ของตนเองออกมาจนคุณค่าแห่งสุนทรียะได้สำแดงให้ปรากฏเห็นอย่างแจ่มแจ้งชัดเจน หรือไม่ Joost van santen กล่าวว่า “แสงเป็นส่วนสำคัญยิ่งของจักรวาลจักรวาล” (Joost van santen. 2007 : 2)

2.4 แนวความคิดในการสร้างสรรค์

ชีวิตในธรรมชาติที่พบเห็นมีความหลากหลายทางชีวภาพโดยมีกฎแห่งธรรมชาติเป็นตัวกำหนด เช่น ดวงตะวันกำหนดเวลา และการดำเนินชีวิตในสรรพสิ่งการเปลี่ยนแปลงที่มีชีวิตชีวบนโลกนี้ ธรรมชาติจึงเป็นสิ่งจูงใจให้ผู้ทำงานศิลปะเกิดแรงบันดาลใจในการคิดหาวิธีการสร้างสรรค์เป็นที่ซึ่งกำเนิดปรัชญาความคิดทัศนคติ ที่มาของแหล่งความรู้ ด้วยการสังเกตการเปลี่ยนแปลงในธรรมชาตินั้นเอง แสงและบรรยากาศในธรรมชาติเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ทำให้ค้นพบความจริงที่ตนเองเฝ้าพินิจมองการเปลี่ยนแปลงของแสงผ่านวัตถุรูปทรงที่ตกกระทบ สะท้อน มันเป็นหนทางการลงลึกไปกับโลกด้านในของธรรมชาติ ซึ่งทำให้เกิดมโนภาพพบสัจจะธรรมในรูปของความงาม ธรรมชาติได้แสดงสัจจะแห่งความงาม เช่นเดียวกับความงามของศิลปะ สื่อสารเป็น ภาษาภาพมีทั้งรูปธรรมนามธรรม และกึ่งนามธรรม ศิลปินส่วนมากจะแสวงหาจุดหนึ่งที่เหมาะสมให้สอดคล้องในการแสดงออกของตน จากการสร้างสรรค์ผลงานจนถึงปัจจุบัน การได้ศึกษาค้นคว้าทดลองเพื่อแสวงหาแนวความคิด รูปแบบ กรรมวิธีและเทคนิคในการทำงานศิลปะ วิทยานิพนธ์ปรากฏการณ์ของแสงนำเสนอสถานะปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงธาตุแห่งทัศนศิลป์สะท้อน อารมณ์ เจตจำนง ด้วยพลังอันไม่หยุดนิ่งของทัศนธาตุที่เป็นอิสระจากจิตได้สำนึก ปรากฏเป็นผลงานจิตรกรรม

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการสร้างสรรค์

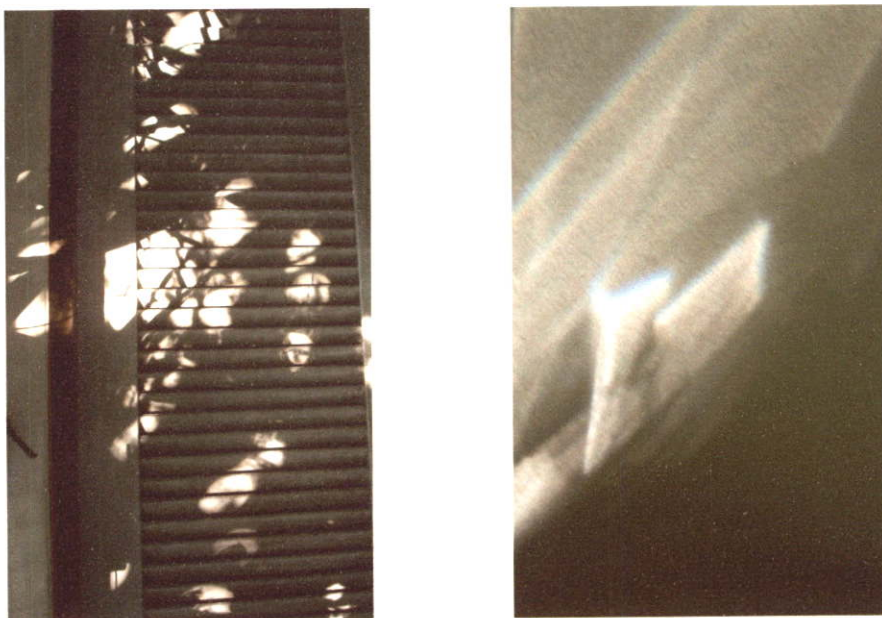
สภาพอากาศตามฤดูกาล กระแสลม ช่วงเวลา และบรรยากาศรอบกาย ล้วนเป็นปัจจัยสาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของแสงอยู่ตลอดเวลา มันเป็นกฎแห่งธรรมชาติและจักรวาล ดังนั้นปรากฏการณ์ของแสงที่เกิดขึ้นนี้ ทำให้ข้าพเจ้าเฝ้าสังเกตและทำความเข้าใจถึงสภาพการณ์ของการเปลี่ยนแปลงนี้ ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อน อารมณ์ ความคิดและจินตนาการ จนเกิดเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์นี้ ข้อมูลเบื้องต้นที่ได้รับจากประสบการณ์ การสังเกตและบันทึกด้วยกล้องถ่ายภาพมันเป็นเพียงเศษเสี้ยวที่ทำให้เห็นปรากฏการณ์ของแสงที่เกิดขึ้นในช่วงขณะหนึ่งเท่านั้น แสงมีการเปลี่ยนแปลงและเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา การทำงานจึงเกิดจากความทรงจำและความรู้สึกที่ยังถึงต่อปรากฏการณ์ของแสงในแต่ละช่วงเวลานั้นเป็นสำคัญ

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้าพเจ้าได้วิเคราะห์ปรากฏการณ์ของที่ปรากฏตามฤดูกาลในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งมีความแตกต่างกันเช่น ในฤดูหนาวรุ่งเช้าอากาศเย็นหมอกยังบดบังดวงอาทิตย์สีของแสงสลัวไม่สว่างนัก ฤดูนี้แสงจะมีชีวิตชีวาเมื่อตอนสาย แสงในฤดูร้อนจะจัดจ้า ในฤดูฝนกระแสลมและเมฆเคลื่อนตัว เมฆฝนพยับแดด กระแสแรงลมเกิดการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว แสงที่ตกกระทบนั้นแปรเปลี่ยนตลอดเวลาสีของแสงสลัวไม่สว่างนัก ฤดูนี้แสงจะมีชีวิตชีวาเมื่อตอนสาย ในฤดูร้อนแสงจะจัดจ้า ในฤดูฝนกระแสลมและเมฆเคลื่อนตัว เมฆฝนพยับแดด กระแสแรงลมเกิดการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว แสงที่ตกกระทบนั้นแปรเปลี่ยนตลอดเวลา

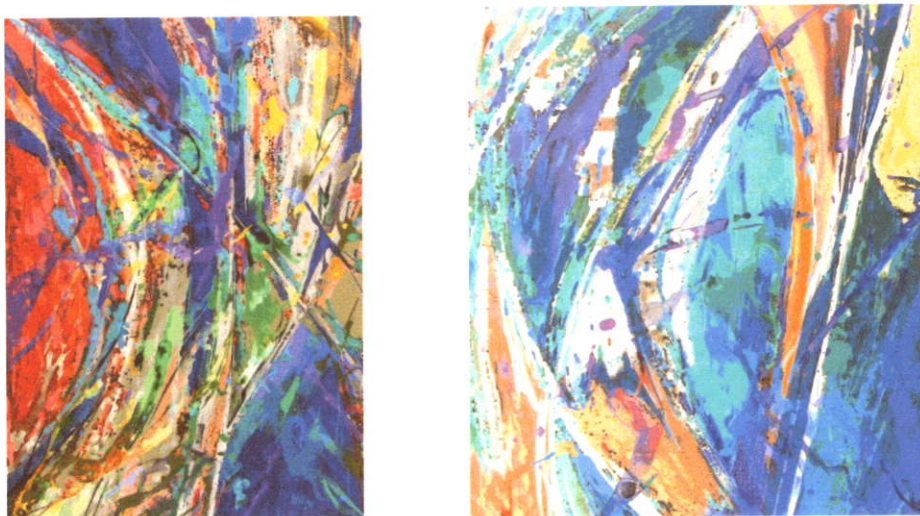

ภาพที่ 3.1 ตัวอย่างภาพบรรยากาศแสงในฤดูกาล

ภาพที่ 3.2 ตัวอย่างภาพ แสงที่พาดผ่านและสะท้อน

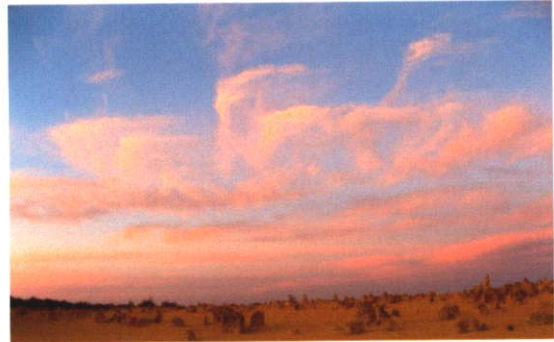
การได้พินิจปรากฏการณ์ของแสง เช่น แสงที่พาดผ่านกระจก แสงที่กระทบผิวน้ำ แสงที่ลอดผ่านใบไม้ตกกระทบบนพื้น แสงสะท้อนจากละอองน้ำ มันเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเพียงพริบตา การได้สังเกตพินิจสร้างจินตภาพใหม่ตามอารมณ์ความรู้สึกที่ประทับใจ ซึ่งเป็นเค้าโครงเบื้องต้นในการสร้างผลงานจนถึงการนำผลที่เป็นความงาม การสะท้อนของแสงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นของแสงมาจัดองค์ประกอบเป็นจินตภาพใหม่ที่ตรงตามความคิดและอารมณ์ความรู้สึก

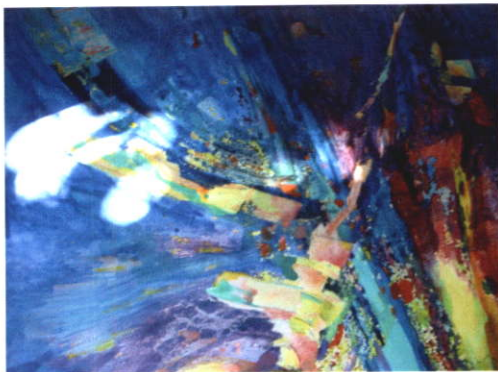
ภาพที่ 3.3 การจัดองค์ประกอบสร้างจินตภาพใหม่

3.2 ข้อมูลจากภาพถ่าย

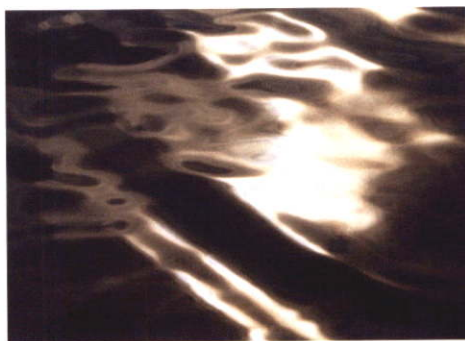
การบันทึกภาพเพื่อเปรียบเทียบแสงในเวลาต่างๆ กัน การสะท้อนของแสงที่แตกต่างในบรรยากาศสถานที่ ภูมิประเทศ สภาพแวดล้อม อารมณ์ของภาพที่ปรากฏมีหลากหลายมันถูกทำให้เวลาเหล่านั้นเป็นความจริง ข้าพเจ้ารวบรวมข้อมูลเหล่านั้นจาก Internet และบันทึกภาพจากที่เห็นว่าน่าสนใจรวบรวมเพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าสำหรับการสร้างสรรค์

ภาพที่ 3.4 ตัวอย่างภาพเปรียบเทียบแสงสภาพแวดล้อมที่แตกต่าง

ภาพที่ 3.5 ตัวอย่างภาพผลงานเปรียบเทียบแสงในธรรมชาติ

ภาพที่ 3.6 ตัวอย่างภาพผลงานเปรียบเทียบแสงในธรรมชาติ

ภาพที่ 3.7 ตัวอย่างภาพผลงานเปรียบเทียบแสงในธรรมชาติ

3.3 วิธีการสร้างสรรค์

กรรมวิธีทางจิตรกรรมที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานนั้น สีอะคริลิกบนผ้าใบเป็นสื่อการ แสดงออกที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ด้วยวิธีการและรูปแบบที่หลากหลาย การป้ายปาดด้วยฝีแปรง การเทสีพร้อมกันโดยเลือกคู่สีที่ผสมกัน เช่น สีขาว- สีเหลือง- สีส้ม สีฟ้า-สีชมพู สีเขียว-สีชมพู การใช้เกรียงป้ายสีจากหลอด วางจังหวะของคู่สีแล้วจึงใช้กระบอกลี้น้ำพ่นละออง ปฏิกริยาของ การผสมผสานกันของสีที่เคลื่อนไหวเข้าหากันบนผืนผ้าใบมันเป็นสิ่งที่เร้าใจมันท้าทายในการควบคุม สร้างเค้าโครงให้ปรากฏเป็นองค์ประกอบตามที่ต้องการ เป็นกรรมวิธีที่ตอบสนองต่ออารมณ์ได้ ตรงที่สุด

นอกจากอุปกรณ์การวาดภาพพื้นฐานทั่วไป เช่น พู่กัน แปรง เกรียง บางครั้งใช้วัสดุอื่นๆ เข้ามาช่วยในการวาดภาพด้วย เช่น ฟองน้ำ ผ้า รวมถึงการปล่อยให้สีในบางแห่งไหลย้อยสร้าง ร่องรอยที่ให้ผลทางสายตาแตกต่างไปจากรอยพู่กันหรือรอยแปรง นอกจากนี้ยังใช้สีอะคริลิก อย่างเจือจางทำร่องรอยหรือคราบสีเป็นพื้นหลังของภาพรวมถึงการปล่อยให้สีร่องรอยของคราบสี

ภาพที่ 3.8 แสดงความสำคัญของการใช้คู่สี และควบคุมความคิดเฉียบพลัน

ในขณะที่ปฏิบัติงาน ข้าพเจ้าใช้วิธีการตอบโต้อย่างทันทีทันใดปล่อยให้อารมณ์ความรู้สึกในขณะนั้นเป็นไปอย่างอิสระควบคุมการแสดงออกเท่าที่จำเป็น ให้ความบังเอิญหรือบางสิ่งบางอย่างที่อยู่นอกเหนือการควบคุมขณะนั้นเป็นส่วนสำคัญในการสร้างสรรค์ด้วย การไม่คาดการณ์ล่วงหน้าหรือวางแผนการทำงานจนเสร็จสมบูรณ์ในภาพร่าง ขณะเดียวกันในส่วนของรายละเอียดสร้างประกายแสงด้วยสีที่เจิดจ้า ใช้วิธีการทางภาพพิมพ์ด้วยการลงสีแล้วซับโดยใช้กระดาษเกิดเป็นพื้นผิวจิ้งหยดสี หยดสี ตัดเส้นด้วยสันเกรียง บางครั้งสลัดสีหลายสีให้ทับซ้อนกันอย่างประณีต ประการสำคัญคือคู่สีที่ใช้และควบคุมความคิดเฉียบพลันในขณะทำงาน ซึ่งเป็นการแสดงออกที่มีอิสระได้ตามอารมณ์ความรู้สึกอย่างเต็มที่ตามต้องการ

บทที่ 4

วิเคราะห์การสร้างสรรค์

ความสัมพันธ์ของธาตุทางทัศนศิลป์ มาจากกฎแห่งธรรมชาติของการมองเห็น (Visaul) ภายใต้กฎแห่งธรรมชาติ เช่นเดียวกับกฎแห่งศิลปะ การสร้างงานทัศนศิลป์ อาจทำได้โดยการใช้ทัศนธาตุตั้งแต่ 1 ธาตุขึ้นไป ในงานชิ้นหนึ่งจะมีทัศนธาตุต่าง ๆ ประสานกันอยู่เกือบครบถ้วนด้วยการใช้สีเพียงอย่างเดียว ทัศนธาตุอื่น ๆ ก็ปรากฏซึ่งเองครบทุกธาตุ การสร้างเอกภาพโดยเริ่มต้นจากธาตุที่มีลักษณะส่วนต้วน้อยที่สุด ค่อยคลาไ้ไปสู่ธาตุที่มีลักษณะซับซ้อนมากขึ้น จนถึงการผสมผสานทัศนธาตุทั้งหลายเข้าด้วยกัน (ชลูค นิมเสมอ. 2531 : 207) สัมพันธภาพของสี กับวิธีการในการใช้สี ฝีแปรง ร่องรอยคราบสี คือทัศนธาตุที่ปรากฏขึ้นแสดงออกถึงลีลา จังหวะ ความเคลื่อนไหว หล่อหลอมเป็นหนึ่งกับอารมณ์ความรู้สึกภายในจิตใจเป็นผลงานจิตรกรรม ด้วยวิธีการที่มีลักษณะบุคลิกเฉพาะตัว

4.1 การวิเคราะห์ผลงานโดยรวม

การสร้างสรรค์ถ่ายทอดเรื่องราวปรากฏการณ์ของแสงที่มีอยู่ในธรรมชาติในสภาวะต่างๆ จากความจริงที่เป็นประสบการณ์ที่ต้องการแสดงออกทางความคิด หรืออารมณ์นับเป็นสิ่งสำคัญที่สุดอันดับแรก ทัศนธาตุเป็นสื่อทางสุนทรียภาพที่นำมาสื่อความหมายให้ตรงแนวความคิดที่เป็นจุดหมาย ลักษณะที่สำคัญของการสร้างสรรค์ที่มีความหมายสมบูรณ์ถึงที่สุดในการแสดงออกของข้าพเจ้าก็คือ การนำคุณลักษณะของสีมาใช้ด้วยเทคนิควิธีการด้านจิตรกรรม การใช้สีและคุณลักษณะที่เป็นพิเศษของสี ตอบสนองต่อการแสดงออก ฝีแปรง แสดงพลังการเคลื่อนไหวของอารมณ์ด้วยลีลาและรอยแปรง เป็นการเชื่อมโยงความคิดกับการแสดงออกแล้วแปรเปลี่ยนด้วยสี การนำคู่สีมาใช้สร้างความต่อเนื่อง เกิดรูปทรงขึ้นซึ่งรูปทรงนี้มีได้เป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งในธรรมชาติ เป็นรูปทรงของตัวเอง ที่เกิดขึ้นจากพลังการเคลื่อนไหวของฝีแปรงและสี เป็นรูปทรงบริสุทธิ์ (Pure Form) พลังของสีที่แปรเปลี่ยนและประสานเป็นจังหวะของการแสดงออกที่สัมพันธ์กันกับเอกภาพทางความคิด

4.2 การวิเคราะห์ทัศนธาตุ(Visual Element)

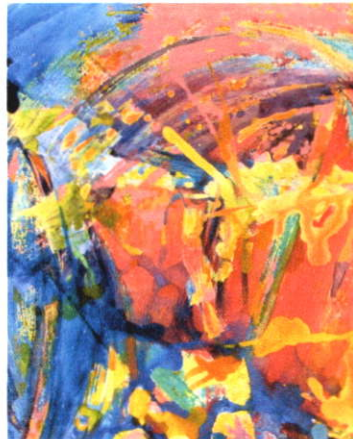
4.2.1 สี (Colour)

การสร้างสรรค์ด้านจิตรกรรมวิทยานิพนธ์ปรากฏการณ์ของแสง สีเป็นส่วนสำคัญในการแสดงออกที่มีอิทธิพลต่อทัศนธาตุอื่น ๆ สีเป็นทัศนธาตุเพียงอย่างเดียวก็สามารถสร้างงานจิตรกรรมที่สมบูรณ์ได้ เพราะในสีมีเส้น (เส้นรอบนอกบริเวณสี หรือสีที่เขียนแล้วเป็นเส้น) มีน้ำหนักอ่อน

แก่ของสีการไล่ระดับของน้ำหนักหลายระดับ ความเป็นสี มีความจัด มีลักษณะผิว มีที่ว่างของแผ่นสี อยู่ครบถ้วน การใช้คู่สีในรูปแบบต่างกัน

การใช้สีคู่เคียงข้างเป็นแบบกลมกลืนเช่น เหลือง-เหลืองทองอ่อน เหลือง-ส้มเหลือง การใช้สีตัดกันเป็นการตัดกันของแม่สี 2 สีเช่น ส้ม-น้ำเงิน

สีตรงข้าม 2 คู่เคียงกัน เช่น เหลือง-ส้มเหลือง กับ ม่วง- น้ำเงินม่วง สีเกือบตรงข้าม (เป็นการตัดกันของคู่สีที่ไม่ใช่คู่สี) เช่น ฟ้า-ชมพู-เหลือง-แดง

ภาพที่ 4.1 แสดงการใช้สีเกิดจังหวะทิศทางที่แปรเปลี่ยน

การใช้สีเช่นนี้ทำให้เกิดจังหวะทิศทางที่ขัดแย้ง ค่อยๆ แปรเปลี่ยนเป็นการประสานกัน และกลมกลืนกันอย่างสมดุล

4.2.2 เส้น (Line)

เส้น เกิดจากจินตนาการและแสดงจังหวะที่มีความเคลื่อนไหวต่อเนื่องและไม่ต่อเนื่องเกิดจากรอยตัวของการใช้ฝีแปรง พู่กัน ตัดเส้นด้วยสันเกรียง เป็นเส้นแบบคาลิกราฟิค (Calligraphic Line) ที่เกิดจากคุณลักษณะของสี ทิศทางของสีและฝีแปรง เป็นสัญลักษณ์ของอารมณ์ที่เป็นส่วนตัว และแสดงจังหวะความเคลื่อนไหวภายในภาพ ทำหน้าที่แบ่งโครงสร้างองค์ประกอบของภาพ

ภาพที่ 4.2 แสดงการใช้เส้น เกิดจากรอยตัวของการใช้ฝีแปรง พู่กัน สันเกรียง

4.2.3 จุด (Point)

จุดเกิดจากรอยสลักสี ฝีแปรงที่ไม่ต่อเนื่อง จุดเป็นส่วนที่ร่องรอยคราบสี การหยดสี หยดสี บางครั้งสลักสีหลายสีให้ทับซ้อนกันอย่างประณีตในงานเป็นการสร้างพื้นผิว ส่วนที่ใช้สี สว่างสดใส เช่น สีเหลือง ส้ม ชมพู เป็นประกายแสงและสีที่มีมิติอยู่ในบรรยากาศ

ภาพที่ 4.3 แสดงจุดเกิดจากรอยสลักสี ฝีแปรง รอยคราบสี

4.2.4 น้ำหนัก (Tone)

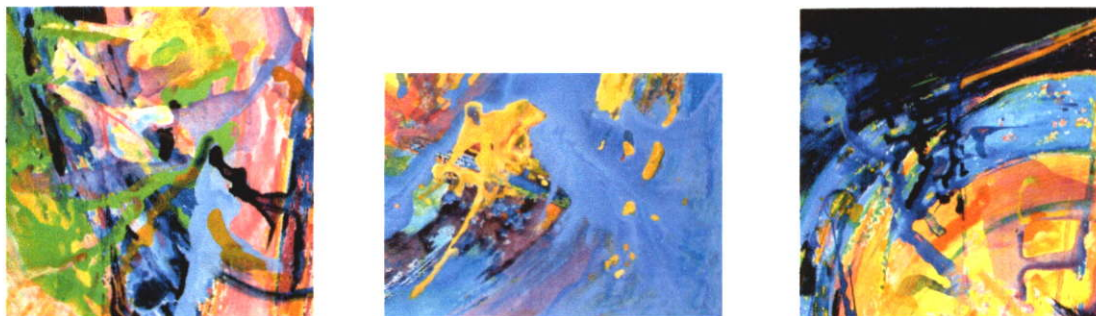
ความสำคัญของน้ำหนักอยู่ที่บรรยากาศและการใช้คู่สี ด้วยวิธีการใช้คู่ตรงข้ามของสี ตามที่กล่าวมาข้างต้นในเรื่องสีสร้างความแตกต่างปรากฏเป็นความสว่างและความมืดที่มีมิตินำความน่าสนใจ ทั้งยังทำให้คุณลักษณะของสีโดดเด่นขึ้น

ภาพที่ 4.4 แสดงความสำคัญของบรรยากาศและคู่สี

4.2.5 ลักษณะพื้นผิว (Texture)

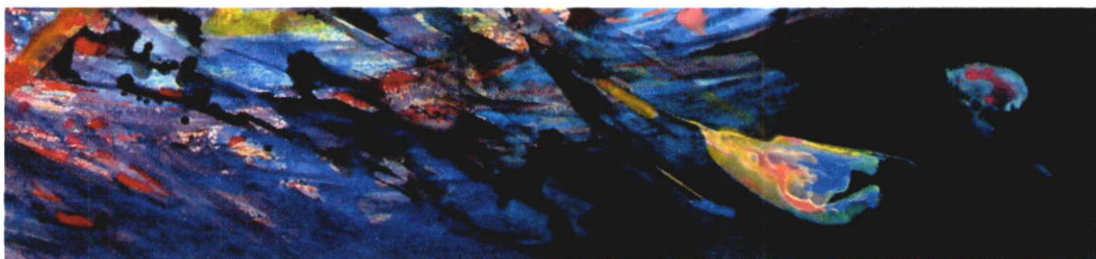
พื้นผิวเกิดจากคราบของสี การทับซ้อนกันของสี ฝีแปรง ร่องรอยของหยดสี เป็นส่วนที่เกิดจากวิธีการเทคนิคของสีและคู่สีที่อยู่ร่วมกันนั่นเอง

ภาพที่ 4.5 แสดงลักษณะพื้นผิว เกิดจากคราบของสี การทับซ้อนกันของสี

4.2.6 พื้นที่ว่าง (Space)

พื้นที่ว่างเกิดจากความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับทัศนธาตุอื่นๆ พื้นที่ว่างในผลงานแทรกตัวอยู่กับเส้น น้ำหนัก สี และพื้นผิว อยู่ในผีแปร่งด้วยการเขียน การแต้ม การสลัด การหยดสีลงในแผ่นภาพ ไม่เด่นกว่าส่วนอื่นมีการเคลื่อนไหวเข้าหากันในระหว่างพื้นที่ว่างที่เส้นรอบนอกเปิดออก บางครั้งจังหวะสีเบาอ่อนพราวเลื่อน พื้นที่ว่างนี้ได้ละลายค่าของคู่สีที่ตัดกันอย่างรุนแรง และสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับทัศนธาตุอื่นเกิดเป็นเอกภาพในผลงาน

ภาพที่ 4.6 พื้นที่ว่างแสดงความเป็นเอกภาพกับทัศนธาตุอื่นๆ

4.3 การวิเคราะห์เอกภาพในการสร้างสรรค์

เอกภาพของสีเป็นสิ่งที่ปรากฏเด่นชัดในงานจิตรกรรมวิธานิพนธ์ชุดนี้ การใช้สีแสดงคุณลักษณะพิเศษของแสงเพราะในแสงนั้นมีสีต่างๆ รวมกันอยู่แล้วทุกสี สีเป็นส่วนสำคัญในการแสดงออกของการสร้างสรรค์ สามารถส่งผลให้เกิดความเคลื่อนไหวในภาพได้ด้วยการใช้ผีแปร่งสร้างลีลา และอารมณ์ การทับซ้อนกันของสี คราบสีของสี ด้วยสีเป็นทัศนธาตุที่มีคุณลักษณะของธาตุทั้งหลายรวมกันครบถ้วน คือ มีเส้น น้ำหนัก รูปแบบของพื้นที่ว่าง และลักษณะพื้นผิว การใช้สี ความเป็นสี และความจัดของสี ด้วยคุณสมบัติลักษณะการใช้สีในผลงานการสร้างสรรค์จึงมีอิทธิพลต่อทัศนธาตุอื่น ๆ การใช้คุณลักษณะของสี ส่วนสร้างพลังการแสดงความเคลื่อนไหว ลีลา อารมณ์ ด้วยผีแปร่ง การผสมผสานสัมพันธ์ภาพของสี ประกอบด้วยความขัดแย้งเกิดการ

แปรเปลี่ยนเป็นจังหวะและประสานกลมกลืนกันของทัศนธาตุ แสดงเอกภาพปรากฏในผลงาน สามารถนำมาวิเคราะห์โดยใช้หลักองค์ประกอบแห่งศิลปะดังนี้

4.3.1 การประสาน ผลงานชิ้นที่ 1 แสดงบรรยากาศสลัวที่ไม่ปรากฏสิ่งใดๆ ไม่สร้างโครงสร้าง ไม่ใช้คู่สีตัดกันรุนแรงเป็นการใช้สีอ่อนการไล่ระดับของสีเท่านั้น เป็นนัยยะแห่งปรากฏการณ์ก่อนแสงส่อง จึงมีการประสานกลมกลืนของบรรยากาศเท่านั้น (ภาพที่ 4.9)

4.3.2 การขัดแย้ง การวางโครงสร้างของภาพแบ่งพื้นที่เป็นสองส่วนอยู่เคียงกัน ใช้คู่สีตรงข้ามหรือมีน้ำหนักตัดกัน ใช้การแปรเปลี่ยนของสีสร้างจังหวะของรูปร่างลักษณะและขนาด สีที่ทับซ้อนเป็นระนาบจากการเลื่อนไหลเข้าหากันของน้ำสีบนผืนผ้าใบ เมื่อเสร็จกระบวนการทำงาน กลายเป็นรูปทรงเปิดที่แปรเปลี่ยนลักษณะรูปร่างและขนาดอย่างต่อเนื่อง ผลที่ได้รับเป็นการขัดแย้งที่มีความกลมกลืนประสานกัน แสดงผลในผลงานชิ้นที่ 2 3 4 5 (ภาพที่ 4.10 4.11 4.12 4.13)

ภาพที่ 4.7 การวางโครงสร้าง แบ่งพื้นที่เป็นสองส่วนอยู่เคียงกัน ผลในผลงานชิ้นที่ 2 3

4.3.3 การแปรเปลี่ยนของที่ว่างหรือจังหวะ สร้างโครงสร้างขึ้นเป็นเค้าโครงสีจากทิศทางของสีแปร่งที่มีจังหวะของน้ำหนักสี จึงใช้สีสว่างทับทึบด้วยสีหลายสี สดสีที่ทิ้งร่องรอยคราบสีที่ไม่ต่อเนื่องกลายเป็นจุด ระนาบ การหยดสีหยอดสีเป็นสัญลักษณ์ของอารมณ์ที่เป็นส่วนตัว แสดงจังหวะความเคลื่อนไหวภายในภาพทำให้โครงสร้างเปลี่ยนแปลง ด้วยทิศทาง จากการเปลี่ยนแปลงของรูปร่างลักษณะและขนาดรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของทิศทาง เป็นผลสะท้อนให้เกิดจังหวะความเคลื่อนไหวการเปลี่ยนแปลงการประสานสัมพันธ์ในผลงานชิ้นที่ 6 7 8 9 (ภาพที่ 4.14 4.15 4.16 4.17)

4.3.4 การใช้ระนาบ ผลงานชิ้นที่ 7 8 (ภาพที่ 4.15 4.16) ใช้ระนาบแบ่งกำหนดพื้นที่แยกเป็น 2 ส่วนด้วยกรอบสีเหลี่ยมจตุรัสติดกัน ผลของเส้นโค้งที่เชื่อมต่อกันเป็นส่วนที่หยุดพักสายตา เพื่อหยุดการเคลื่อนไหวภายในและทำให้เกิดเป็นจังหวะในผลงาน

ผลงานชิ้นที่ 9 (ภาพที่ 4.17) ใช้ระนาบแบ่งกำหนดพื้นที่แยกเป็น 3 ส่วน ขนาดเท่าๆ กัน จัดวางให้มีที่ว่างเป็นเสมือนจังหวะของแสงแต่ละช่วง ที่ว่างนี้ส่งผลให้คุณสมบัติของสีและทัศนธาตุ มีทั้งความเคลื่อนไหวต่อเนื่องสอดคล้องกับความคิดเป็นเอกภาพร่วมกันกับการแสดงออก

ภาพที่ 4.8 การใช้ระนาบจัดวางภาพติดกัน 2 ส่วน ผลงานชิ้นที่ 8 (ภาพที่ 4.16)

4.4 สรุปผลการวิเคราะห์

กฎของเอกภาพเป็นกฎธรรมชาติทำให้เกิดพลังการเคลื่อนไหวและชีวิตการรวมตัวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ดังที่ กฎแห่งเอกภาพสร้างสมดุลภาพให้แก่งานศิลปะ ด้วยความคิดและการแสดงออกทางทัศนศิลป์ จากการศึกษาผลงานศิลปะของตนเองที่ผ่านมา การนำทัศนธาตุทางศิลป์ มาแสดงออกสร้างความสัมพันธ์ประสานกับวิธีการจิตรกรรม ด้วยการค้นคว้าทดลองเทคนิคต่างๆ โดยการวิเคราะห์ ตั้งข้อสังเกต หาความสมบูรณ์เพื่อพัฒนาในการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดนี้

1. ในการทำงานศิลปะสิ่งที่จำเป็นต้องคำนึงถึงก็คือ การตั้งเป้าหมายของความคิดซึ่งผู้ทำงานต้องเข้าใจตนเองว่าจะทำอะไร เพื่ออะไร ไปสู่การคลี่คลาย อย่างหนึ่งที่ตั้งใจ เรียกว่าเป็นแรงจูงใจ เป็นเสน่ห์ (Aesthetics) ของการทำงานศิลปะคือ มันไม่ใช่สูตรสำเร็จ เราได้เรียนรู้ตลอดเวลาของการทำงาน ผลของการทำงานได้ทดลอง หาสิ่งใหม่ ๆ มันเป็นลูกโซ่แห่งความคิดที่เรียงต่อกัน เชื่อมโยง ประสานเข้าหากันอย่างต่อเนื่อง

2. ประสบการณ์จากโลกความจริงสู่จินตนาภาพและการแสดงออกผสมผสานเข้าด้วยกัน ศิลปะ สีและบรรยากาศสื่อสารภาษาของอารมณ์ ในโลกแห่งกาลเวลา โดยมีทัศนธาตุร้อยเรียงเป็นภาษาภาพ แสดงจังหวะของแสงที่ปรากฏสะท้อนเคลื่อนไหวในห้วงเวลาต่างๆ ณ. ขณะนั้นในฤดูกาลที่แตกต่างกันเช่น ผลงานผลงานชิ้นที่ 1-6

3. ในภาพผลงานผลงานชิ้นที่ 7 8 9 เจตนาสร้างโครงสร้างขึ้นเป็นเค้าโครงสีบรรยากาศของเงาที่ตกกระทบ (มิได้มุ่งเน้นนัยยะของรูปทรงที่แสดงสัญลักษณ์) ซึ่งรูปทรงนี้มีได้เป็นตัวแทนของสิ่งใด

หน้านี้ไม่มีในต้นฉบับ

หน้านี้ไม่มีในต้นฉบับ

ภาพที่ 4.9 ปรัชญาการณ้ของแสง หมายเลข 1 พ.ศ. 2550. สีอะคริลิก. 150x180 เซนติเมตร.

ภาพที่ 4.10 ปราบกุกการณ้ของแสง หมายเลข 2 พ.ศ. 2550. สีอะคริลิก. 175x130 เซนติเมตร.

ภาพที่ 4.11 ปรากฏการณ์ของแสง หมายเลข 3 พ.ศ. 2550. สีอะคริลิก. 130x175 เซนติเมตร.

ภาพที่ 4.12 ปราบกฏการณ์ของแสง หมายเลข 4 พ.ศ. 2550. สีอะคริลิก. 130x175 เซนติเมตร.

ภาพที่ 4.13 ปรากฏการณ์ของแสง หมายเลข 5 พ.ศ. 2550. สีอะคริลิก. 130x175 เซนติเมตร.

ภาพที่ 4.14 ปราบกฏการณ์ของแสง หมายเลข 6 พ.ศ. 2550. สีอะคริลิก. 130x175 เซนติเมตร.

ภาพที่ 4.15 ปรากฏการณ์ของแสง หมายเลข 7 พ.ศ. 2550. สีอะคริลิก. 150x200 เซนติเมตร.

ภาพที่ 4.16 ปราบกุกการณ้ของแสง หมายเลข 8 พ.ศ. 2550. สีอะคริลิก. 150x280 เซนติเมตร.

ภาพที่ 4.17 ปรากฏการณ์ของแสง หมายเลข 9 พ.ศ. 2550. สีอะคริลิก. 300x150 เซนติเมตร.

บทที่ 5

สรุปผลการสร้างสรรค์และข้อเสนอแนะ

วิทยานิพนธ์ศิลปะนี้ได้้นำปรากฏการณ์ในธรรมชาติที่เห็นมาแสดงออกเป็นภาพลักษณ์ เชื่อมโยงโลกแห่งการมองเห็นภายนอก และโลกจินตนาการภายในที่ค้นพบ การแสดงออก หมายถึง จริ่งใจตรงใจ จริ่งกับสิ่งที่เกิดขึ้นภายใน ประสาทสัมผัสภายในได้ค้นหาถ่ายทอดสภาวะของจิตสำนึก ค้นพบจินตภาพที่เกิดขึ้นเป็นความบริสุทธิ์ใจในการแสดงออกให้ตรงกับสิ่งที่มืออยู่ภายใต้ความกลมกลืน กันระหว่างความคิด และบุคลิกภาพละลายทฤษฎีเข้าด้วยกันเป็นส่วนหนึ่งของสัญชาตญาณในการ แสดงออก

ศิลปะเป็นศาสตร์ที่สามารถเชื่อมโยงเสมือนสะพานระหว่างองค์ความรู้ปรัชญา ตรรกศาสตร์ วิทยาศาสตร์ นวัตกรรม การเชื่อมโยงอดีตปัจจุบัน สู่อนาคต รับรู้ด้วยสัญชาตญาณ ความเข้าใจ ผสมผสานและถ่ายทอดแสดงออกด้วยการนำเหตุและผลหลายประการเข้าสู่เป้าหมายเป็นการวางแผน ทางสุนทรียภาพอย่างเหมาะสม เชื่อมโยงความคิดสะท้อนความเป็นตัวตนสู่ความเป็นเอกภาพเพื่อ สื่อสารเนื้อหาสาระด้วยทักษะและวิธีการที่แสดงออกให้ผู้อื่นได้สัมผัสภาษาทางทัศนศิลป์ ซึ่งเป็นการรับรสสัมผัสด้วยตาหรือประสาทสัมผัสอื่นๆ แล้วจึงสัมผัสด้วยใจ ผู้คนรับรู้ด้วยประสบการณ์ คือ อารมณ์ความคิดความชื่นชมมากบ้างน้อยบ้าง สิ่งเหล่านี้สะท้อนอยู่ในผลงาน ซึ่งบริบทของ ศิลปะเป็นไปตามอัธยาศัยของบุคคลที่อยู่ในโลกแห่งศิลปะ

ข้อเสนอแนะ

การค้นคว้าผลงานการสร้างสรรค์ ตลอดช่วงระยะเวลา 2 ปี ของการศึกษาระดับปริญญาโท ข้าพเจ้าได้รับประสบการณ์จากการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ซึ่งมีวิวัฒนาการจากกระบวนการคิด การแก้ปัญหา ตลอดจนหาข้อสรุปที่สะท้อนออกมาให้เห็นขั้นตอนต่างๆตามที่เป็นจริง ได้สร้าง คุณภาพการรับรู้จากจิตใต้สำนึก จูจิตสำนึก จากความคิดที่ลางเลือน จนถึงรู้ชัดเจนและมีความรู้ ที่ละเอียดยิ่งขึ้น ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่างศิลปะกับศาสตร์อื่นๆ ที่เป็นแนวทางของ ความคิดสู่การแสดงออกได้พบปัญหาและการแก้ปัญหาโดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ในโครงการที่ 1 การตั้งจุดประสงค์แรกคือ การใช้ทัศนธาตุทางศิลปะที่สร้างหรือส่งผล ให้เกิดแปรเปลี่ยนแก่ทัศนธาตุอื่นในการสร้างสรรค์ทางจิตรกรรมโดยไม่ใช้การกำหนดรูปทรง สัญลักษณ์หรือความหมายใดๆ ซึ่งเริ่มศึกษาจากการเลือกหัวข้อพื้นที่ว่าง(Space) ด้วยการใช้สีบางเบา ไม่ต้องการเน้นสิ่งใดๆ ในภาพ ดังนั้นภาพจึงรางเลือน ได้รับข้อเสนอแนะให้ใช้สีคำหรือสร้างรูปทรง แต่สีคำมีผลให้ภาพผลงานพุ่งมัว

2. ดังนั้นโครงการที่ 2 คำนึงถึงเรื่องใช้สีแทนค่าบรรยากาศของฤดูกาลในการแสดงออก และปฏิเสธการใช้สีคำที่เคยทดลองในโครงการที่ 1 แต่ใช้สีที่มีค่าน้ำหนักเข้ม โครงการนี้ไม่ได้

วางโครงสร้างภาพหรือเค้าโครงที่ชัดเจนต้องการให้ทุกสิ่งปรากฏเป็นมโนภาพขึ้นมาเองด้วยวิธีการทางจิตรกรรมในการแสดงออก การทดลองใช้เทคนิควิธีการต่างๆกับสีอะคริลิกทำให้เข้าใจคุณสมบัติของสี ซึ่งเทคนิควิธีการเหล่านี้ต่อมาได้ผสมผสานอยู่ในผลงานวิทยานิพนธ์

3. โครงการที่ 3 ทดลองเปลี่ยนวัสดุจากผ้าใบ (Canvas) มาใช้ผ้าพลาสติกสีเช่น สีเหลือง สีเขียว สีแดงแทน ซึ่งให้ผลสำเร็จในเรื่องของสีเป็นอย่างดี การวิจารณ์ได้ให้ข้อเสนอแนะการใช้รูปทรงเรขาคณิตและค้นหาโครงสร้างที่มีที่มา หรือการแสดงออกในกระบวนการแบบศิลปะแนวสำแดงพลังอารมณ์เพื่อให้เกิดการพัฒนาการสร้างสรรค์ ข้าพเจ้าไม่ต้องการใช้รูปทรงในงานจิตรกรรม จึงได้นำผลงานจิตรกรรมเข้ามาสู่รูปทรง ดังนั้นได้ตัดสินใจกล้าเสี่ยงทดลองสร้างกล่องสี่เหลี่ยมทาสีจำนวน 6 กล่อง เพื่อแทนค่ารูปทรงแล้วนำผลงานจิตรกรรมที่เตรียมไว้ใส่ลงในกล่อง ผลปรากฏว่าเกิดรูปทรงใหม่ที่มีมิติ สีค่าและรูปทรงสร้างเรื่องราวที่ชัดเจน หากมันทำลายคุณค่าเทคนิควิธีการทางจิตรกรรมลงไปอย่างสิ้นเชิง

4. การสร้างสรรค์ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาข้าพเจ้าต้องการค้นหาวิธีการแสดงออกที่ตอบสนองอารมณ์ความรู้สึกอย่างตรงไปตรงมาสอดคล้องกับความคิดจินตนาการ ที่นำมาสู่การแปรเปลี่ยนทางทัศนธาตุในผลงานจิตรกรรม ซึ่งทำให้สามารถวิเคราะห์หาคำตอบที่ต้องการได้ แท้จริงแล้วสิ่งสำคัญของทัศนศิลป์คือ แสง ที่มีอำนาจทำให้เราเห็นสิ่งทั้งปวงส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสถานะของธาตุอื่นๆ ดังนั้นเมื่อหาข้อสรุปได้ตามต้องการ จึงรวบรวมแนวคิด จุดมุ่งหมาย ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแสงในทุกๆทาง องค์ความรู้ ปรัชญา ตรีทศศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ตลอดจนประสบการณ์ต่างๆที่เป็นประโยชน์สำหรับการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ศิลปะหัตถ์ข้อปรากฏการณ์ของแสงนั้น มาจากการค้นคว้าด้วยวิธีทดลองแก้ไขปัญหามาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จากแนวความคิดเบื้องต้นและวิธีการแสดงออกด้านจิตรกรรมของการแปรเปลี่ยนของทัศนธาตุ การวิเคราะห์ผลงานศิลปะอย่างมีระบบ

การสร้างสรรค์ผลงานปรากฏการณ์ของแสง (Light Phenomenon) ได้แสดงออกถึงการแปรเปลี่ยนประสบการณ์การมองเห็นสถานะในธรรมชาติ จินตนาการความคิดคำนึงสู่โลกภายใน มันเป็นความอัศจรรย์ที่ได้เห็นจินตภาพถ่ายทอดออกมาตามความปรารถนาเป็นพลังศรัทธาที่มีต่อศิลปะด้วยความรักและหัวใจอันเปิดเบิกบาน คุณภาพระหว่างกฎแห่งธรรมชาติและจักรวาล ซึ่งเป็นกฎเดียวกับศิลปะและการเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่งที่ไม่หยุดนิ่งในทุกๆสิ่งจึงมีเอกภาพ ข้าพเจ้าตระหนักว่าคุณค่าการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมนั้นก่อให้เกิดพุทธปัญญา การประสานสัมพันธ์กันระหว่างแนวความคิดและการแสดงออกของอารมณ์ทางสุนทรียภาพอย่างแท้จริง ดังนั้นวิทยานิพนธ์นี้เป็นหนทางแห่งการเรียนรู้ในการสร้างสรรค์อีกบริบทหนึ่ง โดยการบันทึกข้อมูลเชื่อมโยง ปรัชญา องค์ความรู้แสวงหาแนวทางเฉพาะตนเองอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษานำไปพิจารณาในการสร้างสรรค์เพื่อจรโลงศิลปะต่อไป

บรรณานุกรม

- ชลูด นิ่มเสมอ. 2531. **องค์ประกอบศิลปะ**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- คำรง วงศ์อุปราช. 2535. “ความเคลื่อนไหวของศิลปินและศิลปะในยุคของศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี.” วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร. ปีที่ 12 ฉบับพิเศษ 100 ปี ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พจนา จันทรสันติ. แปลเรียบเรียง. 2521. **วิธีแห่งเต๋า**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เคทีซีไทย.
- พระญาณโพนิกเถร รจนา. 2536. **หัวใจกรรมฐาน**. แปลโดย ชาญ สุวรรณวิภักษ์. กรุงเทพฯ : พิมพ์สยาม.
- พจนานุกรมศิลปะ อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2530. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.
- วิบูลย์ ลีสุวรรณ. 2546. **ศิลปวิชาการ ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี.
- สวณิต ยมาภัย. 2526. **การสื่อสารของมนุษย์**. กรุงเทพฯ : 68 การพิมพ์.
- สำนักงานบัณฑิตแนะแนว. 2537. **TOP ชั้น ป.4 วิชาวิทยาศาสตร์**. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- Joost Van Santen. “**Light Art**.” [Online]. Available: <http://WWW.joostvansanten.com>. 2007.
- Physics. “**ไอแซค นิวตัน**” [Online]. Available: <http://WWW.rmutphysics.com>. 2007.
- Wikipedia. “**J.M.W.Turner**.” [Online]. Available: <http://WWW.en.org/com>. 2007.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – นามสกุล	นางอรนิต วาสุภา คะห์ลัน
วัน เดือน ปีเกิด	25 ธันวาคม 2503
สถานที่เกิด	นครราชสีมา
สถานที่อยู่	18 แยก 6 ซอยรามอินทรา 44 เขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร 10230
สถานที่ทำงาน	วิทยาลัยช่างศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม
การศึกษา	ศิลปบัณฑิต (จิตรกรรม) คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประสบการณ์ในการทำงานศิลปะ

2526	การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 29 หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2527	นิทรรศการกลุ่มอีสาน ครั้งที่ 2 หอศิลป์ พิระศรี
2528	นิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัย ประเทศสหรัฐอเมริกา
2529	นิทรรศการศิลปกรรมสตรีนานาชาติ โรงแรมมณเฑียร นิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัย Tisco Invitation 1996 บริษัทเงินทุน หลักทรัพย์ทีสโก้
2530	นิทรรศการร่วมสมัย จิตรกรรมบัวหลวง ครั้งที่ 11
2533	นิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัย ศิลปศึกษา – ช่างศิลป์ 33 โรงแรมมณเฑียร
2536	นิทรรศการศิลปกรรม สีศิลป์หญิง อาร์ตฟอร์ม แกลลอรี่ นิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัย 10 Women's View เซ็นทรัล พลาซ่า ลาดพร้าว
2537-2540	นิทรรศการศิลปกรรมคณาจารย์ วิทยาลัยช่างศิลป์ ครั้งที่ 1-4 หอศิลป์ แห่งชาติ ถนนเจ้าฟ้า
2540	นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติฯ ศิลปะแห่งรัชกาลที่ 9 ศูนย์ประชุมแห่งชาติ สิริกิติ์
2542	นิทรรศการทัศนศิลป์ ครุศิลป์เฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา มหาราชฯ ณ โรงแรม ดิ อิม โพลีเซม ควีนสปาร์ก
2547	ได้รับเกียรติคัดเลือกผลงานเพื่อพิมพ์การ์ดและปฏิทิน ของบริษัทเงินทุน หลักทรัพย์ทีสโก้ จำกัด

เกียรติประวัติประกาศนียบัตรการทำงาน

- 2532 ร่วมโครงการมิตรภาพสำหรับศตวรรษที่ 21 สาขาจิตรกรรมประติมากรรม และภาพพิมพ์ ณ. ประเทศญี่ปุ่น
- 2530 - ปัจจุบัน รับราชการครู ตำแหน่งหัวหน้าหมวดองค์ประกอบศิลป์ วิทยาลัยช่างศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม
- เข้าร่วมสัมมนาวิชาการด้านศิลปะอย่างต่อเนื่องตามโอกาสอันควร
 - ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการคัดเลือกตัดสินผลงานศิลปกรรมของนักเรียนนักศึกษาในการแสดงประจำปีอย่างต่อเนื่อง ปี พ.ศ. 2531 – ปัจจุบัน
- 2547 ประธานกรรมการตัดสินงานศิลปกรรมต่อต้านยาเสพติด หัวข้อเรื่อง วัยรุ่น 2005 ณ.วิทยาลัยช่างศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม